

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2010/99
Karar Sayısı : 2011/117
Karar Günü : 7.7.2011
R.G. Tarih-Sayı : 21.10.2011-28091

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Bakırköy 13. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 20. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "*kesin olarak*" ibaresinin Anayasa'nın 2., 10. ve 36. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Davacı tarafından açılan iş sözleşmesinde feshin geçersizliğine ilişkin davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 20. maddesinin itiraz konusu ibareyi de içeren üçüncü fıkrası şöyledir:

'Dava seri muhakeme usulüne göre iki ay içinde sonuçlandırılır. Mahkemece verilen kararın temyizi halinde, Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Mahkeme, başvuru kararında Anayasa'nın 2., 10. ve 36. maddelerine dayanmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi hükmü uyarınca Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN ve Celal Mümtaz AKINCI'nın katılımlarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışmayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet

ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE,
7.12.2010 gününde karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, iş sözleşmesinde feshin geçersizliğine ilişkin davalarda, Yargıtay Dairesi tarafından verilen bozma kararlarına karşı direnme yolunun kapalı tutulması nedeniyle, tarafların davasını daha doğru ve güvenli karar çıkma ihtimali olan Hukuk Genel Kurulu'na götürmeyi engelleyen ve Daire'nin bazı kararlarına karşı direnme yolunu açık tutup bazı kararlarına karşı direnme yolunu kapalı tutan itiraz konusu kuralın, Anayasa'nın 2., 10. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuk devletinde yasa koyucu, Anayasa kurallarına bağlı olmak koşuluyla ihtiyaç duyduğu düzenlemeyi yapma yetkisine sahiptir.

Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen 'yasa önünde eşitlik ilkesi', hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı hukuksal durumda bulunan kişilerin aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve yasalarla kişiler arasında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır.

Anayasa'nın 'Hak arama hürriyeti' başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında, '*Herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir*' denilerek yargı organlarına davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması adil bir yargılanmanın ön koşulunu oluşturur.

Yasakoyucu, 4857 sayılı Yasa'nın iptali istenen kuralı da içeren 20. maddesinde, iş sözleşmesinde feshin geçersizliğine ilişkin davalarda süreler ve yargılama usulleriyle ilgili

olarak genel hükümlerden ayrılarak bu tür davaların daha hızlı ve kolay bir surette sonuçlanmasını temin etmek amacıyla özel düzenlemeler yapmıştır.

İtiraz konusu kural ile feshin geçersizliğine ilişkin davalarda temyiz incelemesi yapan Yargıtay Dairesi tarafından verilen kararların kesin olduğu öngörülmektedir.

İptali istenen kuralın gerekçesinde, feshin geçersizliğine ilişkin davaların seri muhakeme usulüne göre kısa sürede sonuçlanmasının amaçlandığı, ancak bir içtihat birliği sağlanabilmesi için de Yargıtay'ın denetimine yer verildiği belirtilmiştir.

Anayasa'da, 'mahkemelerin kuruluşunun, görev ve yetkilerinin, işleyişinin ve yargılama usullerinin' yasa ile düzenlenmesi öngörülmüştür. Buna göre, usul yasalarının Anayasa'ya uygun olmak koşulu ile düzenlenmesi yasakoyucunun takdirine bırakılmıştır. Yargı denetiminde sonsuzluk söz konusu olamayacağından yasakoyucu kanun yollarını davaların özelliklerine göre düzenlemekte ve kimi kararların kesin olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, Anayasa'da tüm mahkeme kararlarının temyiz edileceğine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir. Buna rağmen yasakoyucu itiraz konusu kuralla, iş sözleşmesinin feshine ilişkin davalarda mahkeme kararlarına karşı temyiz yolunu kapatmamakta, temyiz sonucunda verilen kararın kesinleşmiş olduğunu belirtmektedir. Yasakoyucu bu tür davaların görülmesinde ve sonuçlandırılmasında daha hızlı bir usul öngörmek suretiyle genel hükümlerden ayrılmakta kamu yararı görmüştür. Bu nedenle, adil yargılanma hakkını zedeleyen, adalet duygusunu rencide eden ve demokratik toplum düzeninin gerekleri ile çelişen bir yönü bulunmayan itiraz konusu kuralda, hukuk devleti ilkesine ve hak arama özgürlüğüne aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan, Yargıtay Dairesi'nin, iş sözleşmesinin feshinin geçersizliğine ilişkin davalarda verdiği kararlar ile diğer kararları aynı nitelikte değerlendirilip bunlar arasında bir eşitlik karşılaştırılması yapılamaz.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural Anayasanın 2., 10. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 20. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan " kesin olarak " ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 7.7.2011 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Serruh KALELİ

Esas Sayısı : 2010/99

Karar Sayısı : 2011/117

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Fettah OTO

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Alparslan ALTAN

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Esas Sayısı : 2010/99

Karar Sayısı : 2011/117

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN